

A feladatokat írta:
Dr. Mari László, Budapest

Csapat tagjai:

.....
Iskola:

.....
Beküldési határidő: 2019.01.07.

Lektorálta:
Dr. Fülep Teofil, Miskolc

Curie Környezetvédelmi Emlékverseny
9-10. évfolyam III. forduló
2018/2019.

1. feladat Valami van a levegőben

10 pont

A kérdések után három válasz-lehetőséget olvashatsz. Keresd meg a jó választ/válaszokat! A jó válasz számát írd az alábbi táblázat megfelelő sorába! Ha egy kérdés után mind a három válasz igaz, akkor X-et írd a táblázat megfelelő cellájába!

- A) Milyen anyag bekerülése a levegőbe járulhat hozzá savas eső kialakulásához?
1. SO₂
  2. NO_x
  3. Cl
- B) Az ammónia később N-oxidokká alakulhat, és savas esőt okozhat. Miből szabadulhat fel?
1. szórópalackokból
  2. trágyából
  3. hűtőgépekből
- C) Minek lehet a savtartalma magasabb?
1. nyári zivatar
  2. hó
  3. csendes eső
- D) Mi igaz a száraz ülepedésre?
1. A levegőben lévő savanhidridek nem tudnak savvá alakulni a légkörben.
  2. Később, a leülepedés után fejtik ki hatásukat.
  3. Az orr nyálkahártyájára jutva erős savakká alakulhatnak.
- E) Mi történik savas eső hatására?
1. A talajban a baktériumok száma nő.
  2. A talajban a gombák száma nő.
  3. A talajban a karsztosodás folyamata nő.
- F) Mennyi az esővíz pH-ja természetes körülmények között?
1. 8-8,5 pH
  2. 5-6,5 pH
  3. 7-7,5 pH
- G) Mit tekintünk savas esőnek?
1. 5-nél kisebb pH-jú esőt?
  2. 3-nál kisebb pH-jú esőt?
  3. 7-nél kisebb pH-jú esőt?
- H) Globálisan a savas esők 70%-ért a ..... tartják felelősnek.
1. N vegyületeit
  2. Cl vegyületeit
  3. S vegyületeit

I) Mi történik savas eső hatására a talajban?

1. Ca, Mg sók oldódnak ki.
2. Al ionok is kioldódnak.
3. Csökken a talajok biológiai aktivitása.

J) Hol hoztak határozatot a savas esők megfékezésére?

1. Genf
2. Helsinki
3. Szófia

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J

2. feladat   **Tele levegővel**

10 pont

A légkör $5,3 \times 10^{15}$ t anyagot tartalmaz. A szövegdobozból válaszd ki, hogy melyik gáz tartozik az állításokhoz!

H   SO₂, ózon, CO₂, CH₄, CO₂,
NO₂, CO₂, N   CO

1. Barlangokban feldúsulhat: .....
2. Bányákban robbanáshoz vezethet a jelenléte: .....
3. Ha nem lenne a légkörben, a „vízben” élnénk: .....
4. A kétütemű motorok 20%-kal többet bocsátanak ki, mint a négyüteműek, vízben nem oldódó gáz: .....
5. A hazai kőszén elégetéséből nagy mennyiség kerülhetne a levegőbe: .....
6. Reakcióképes oxidálószer, hozzájárul a szmog kialakulásához: .....
7. Kikerülése a légkörből biológiai folyamatok útján történik, melyben fontos szerepet játszanak a baktériumok: .....
8. A mitokondrium jelentős szerepet játszik a légkörbe jutásában: .....
9. A légkör a legkülső övben már főként ebből a gázból áll: .....
10. A Marsnak főként ilyen gázból áll a légköre: .....

3. feladat   **Párosítás**

10 pont

A Körös-Maros Nemzeti Park megadott részeihez párosítsd a hozzá illő helyszínt (számokkal jelölve) és látnivalót (betűkkel jelölve)! Írd a pontozott vonalakra az oda illő számot és kisbetűt!

Mágor	.....	.....
Szarvas	.....	.....
Sóstói telep	.....	.....
Bélmegyeri Fás-puszta	.....	.....
Kígyósi puszta	.....	.....

1. Anna-liget	a) Ős-Maros morotva
2. Holt-Sebes-Körös part	b) tanösvény
3. Sziki tölgyes társulás	c) szikibagoly
4. Kardoskút környéke	d) borospince
5. Nagyerdő	e) rackaállomány

4. feladat Léggör szerkezete

10 pont

Írd az állítások előtti pontozott vonalra a megfelelő légköri szféra betűjelét!

- A) Troposzféra
- B) Sztratoszféra
- C) Mezoszféra
- D) Termoszféra
- E) Exoszféra

- ..... 1. Megközelítőleg 12 km magasságig nyúlik.
- ..... 2. Sokáig itt maradhatnak a szórópalackokból kikerülő gázok a levegő cirkulációjának hiánya miatt.
- ..... 3. Főleg H és He alkotja.
- ..... 4. Itt tudnak a sugárhajtású gépek a leghatékonyabban haladni.
- ..... 5. Itt ég el a meteorok nagy része.
- ..... 6. A léggör legsűrűbb része.
- ..... 7. Nappal itt 200 °C-kal is melegebb lehet, mint éjjel.
- ..... 8. Itt van a leghidegebb a légkörben.
- ..... 9. Sűrűségének állandó változása befolyásolja a műholdak pályáit.
- ..... 10. A felhő, és a csapadék képződés színhelye.

Összesen: 40 pont / ..... pont

Ajánlott nyomtatott források:

Rakonczi János: Globális környezeti problémák, Lazi Könyvkiadó, Szeged

Albert Viktor-Hetzl Andrea: Környezeti kémia – Környezettan 12-18 éveseknek, Panem

Bagári Kinga (szerk.): Kíméletes kémia – környezetbarát kémiatanítás, Magyar Környezeti Nevelési Egyesület

Kertész Ádám: A globális klímaváltozás természetföldrajza, Holnap Kiadó

(természetesen az interneten is sok információ megszerezhető...)

<http://kmnp.nemzetipark.gov.hu/>